

Η παθητική αεράμυνα στον πόλεμο του 1940

δημοκρατία

30|01|2023 | 9:00

Διαβάζω στο Ημερολόγιο του 2023, που μοίρασε η εφημερίδα «Εστία»:

«Όσοι ασχολούνται με την ερμηνεία των γεγονότων του 1950 και ακόμη περισσότερο οι ξένοι ιστορικοί ερευνητές, εντυπωσιάζονται με την ετοιμότητα και την αρτιότητα με την οποία η ελληνική κρατική μηχανή αντέδρασε στην κήρυξη του πολέμου εκ μέρους της Ιταλίας. Πρέπει λοιπόν να εξετασθούν προσεκτικά οι τρόποι με τους οποίους είχε προετοιμαστεί η Ελλάδα. Ειδικότερα η νομοθετική δραστηριότητα της περιόδου του Ιωάννη Μεταξά, η οποία επέτρεπε την καθ' όλα άψογη πολεμική προετοιμασία της χώρας, αλλά και των σημαντικών μηχανισμών υποστήριξης των μετόπισθεν, καθώς και η προστασία του αμάχου πληθυσμού, κυρίως από αεροπορικές επιδρομές. Έτσι ξεκίνησε η δημιουργία της περίφημης «παθητικής αεράμυνας», για την οποία γράφεται συχνά πως, ως υπηρεσία του υπουργείου Εσωτερικών, ιδρύθηκε το 1940.

Όμως το πρώτο διάταγμα «Περί οργανώσεως της παθητικής αεραμύνης» εκδόθηκε πέντε χρόνια νωρίτερα, το 1936. Ακολούθησε ένα πλέγμα αναγκαστικών νόμων και διαταγμάτων, τα οποία

ρύθμιζαν διάφορα ζητήματα αεράμυνας, ενώ πλήθος απορρήτων σχεδίων εκπονούσε ο στρατός. Εξ' άλλου, καθ' όλη την διάρκεια της τετραετίας 1937-1940, διεξάγονταν ασκήσεις αεραμύνης σε όλη τη χώρα. Την ίδια περίοδο, ιδρύθηκαν και λειτουργούσαν και Σχολές Παθητικής Αεραμύνης, τα μαθήματα των οποίων παρακολουθούσαν γιατροί, φαρμακοποιοί, αξιωματικοί της Χωροφυλακής και της Αστυνομίας, του Υγειονομικού Σώματος κ.α. Στην Αθήνα, σχολεία λειτουργούσαν στην Στρατιωτική Λέσχη, στην Παλιά Βουλή και αλλού.

Τον Μάιο του 1940, απλά κωδικοποιήθηκαν τα διάφορα νομοθετήματα που είχαν εκδοθεί έως τότε. Σκοπός της παθητικής αεράμυνας, ήταν η μείωση ή η εκμηδένιση των «υπό της εχθρικής αεροπορίας επιζητούμενων αποτελεσμάτων είτε δια προσβολής είτε δι' ερεύνης εφ' όλου του Εθνικού εδάφους». Ο σχεδιασμός περιελάμβανε δυνάμεις και μέσα τόσο των κρατικών Αρχών όσο και του άμαχου πληθυσμού της χώρας.

Οι αρμοδιότητες είχαν εξειδικευθεί ανά υπουργείο και περιλάμβαναν μέτρα πυρόσβεσης και δημόσιας ασφάλειας, καθώς και αραίωσης του πληθυσμού. Κυρίαρχο ρόλο διαδραμάτιζαν τα υπουργεία Εσωτερικών και Διοικήσεως Πρωτεύουσας, που είχαν και την ευθύνη για τη προστασία και αυτοπροστασία του αμάχου πληθυσμού, τα καταφύγια, τους συναγερμούς (σειρήνες), τα φώτα, τις πρώτες βοήθειες και μακρά σειρά ακόμη μέτρων. Ο καθένας, από την νοικοκυρά της γειτονιάς, μέχρι τους ανωτάτους διοικητικούς παράγοντες, ήξερε τι έπρεπε να πράξει. Οι εφημερίδες, αφιέρωναν στήλες ολόκληρες στα μέσα αμύνης και προστασίας, ενώ συμμετείχαν και όλοι οι σημαντικοί φορείς».

Με το έργο του Ι. Μεταξά στον τομέα προστασίας του αμάχου πληθυσμού ασχολείται ενδελεχώς και η κα Μαρίνα Πετράκη, Δρ. του Πανεπιστημίου του Κεντ στο βιβλίο της: «1940. Ο άγνωστος πόλεμος. Η Ελληνική πολεμική προσπάθεια στα μετόπισθεν» (Εκδόσεις "Πατάκη" 2014). Να σημειωθεί ότι η κα Πετράκη δεν κόβει και τις φλέβες της για τον Μεταξά! Εκεί η κα Πετράκη αναλύει τα μέτρα προστασίας του αμάχου πληθυσμού που είχε λάβει ο Μεταξάς, με αποτέλεσμα να περιορισθούν στο ελάχιστο οι απώλειες των αμάχων.

Ο Μεταξάς λοιπόν μερίμνησε για όλα αυτά τα οποία μόνο εύκολα δεν είναι, διότι απαιτούν σχολαστική και ρεαλιστική σχεδίαση και στην συνέχεια δοκιμές επί δοκιμών και για να διορθωθούν τυχόν ελλείψεις των σχεδίων, αλλά και για να μάθουν οι εκτελεστές αν εκτελούν αυτόματα, όσα τους αφορούν.

Τώρα πώς μου ήρθαν όλα αυτά, τα όχι και τόσο ευχάριστα, στην άκρη της πέννας που λένε και οι γραμματιζούμενοι.

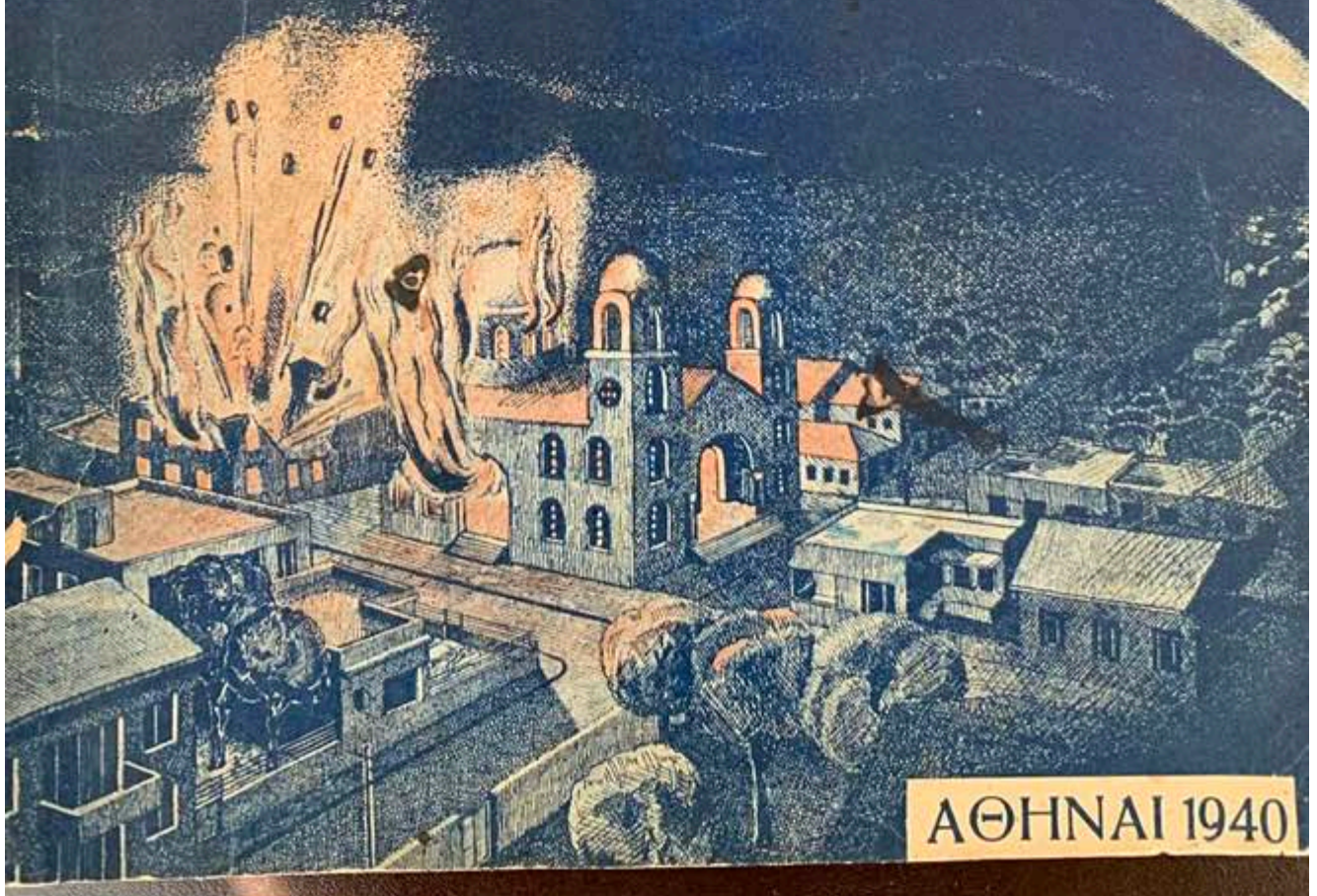
Να, επειδή ακούω διάφορα πράγματα και είπα να θυμίσω ακόμη μερικά.

Ενδεικτικώς αναφέρεται ότι μέχρι λίγο μετά τον συμμοριτοπόλεμο, για να πάρει άδεια μία οικοδομή τριών ορόφων και πάνω έπρεπε να συνηγορήσει η υπηρεσία Πολιτικής Σχεδίασεως Εκτάκτου Ανάγκης (ΠΣΕΑ) και τούτο, διότι έπρεπε να έχει ληφθεί μέριμνα υπάρξεως καταφυγίου στο κτίσμα. Νομίζω ότι ο νόμος αυτός του Μεταξά ισχύει ακόμη, αλλά εδώ δεν παίρνουν άδεια από την Πολεοδομία, την ΠΣΕΑ θα ρωτήσουν.

Εν πάση περιπτώσει, (θέλω να) πιστεύω ότι έχουν γνώσιν οι φύλακες...

<https://www.dimokratia.gr/apopseis/556280/i-pathitiki-aeramyna-ston-polemo-toy-1940/>

Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΑΕΡΑΜΥΝΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ 1940